

BROTTSOFFER
JOURNEN
0200-21 20 19

Sveriges kommuners bidrag till lokala brottsofferjourer 2018

En undersökning genomförd av
Brottsofferjouren Sverige

Sofia Barlind
kommunbidrag@boj.se

Innehåll

Om Brottsofferjouren	2
Kommunbidragsundersökningen 2018.....	2
Jourer och kommuner	3
Att jämföra bidrag	3
Kommunernas bidrag.....	4
Jourernas sammanlagda bidrag.....	6
Inga bidrag	6
Ansökan hos kommunen	8
Utbetalningen av bidraget	9
Samverkansavtal och IOP.....	9

Material

Detaljerade uppgifter på kommun- och länsnivå finns tillgängliga på www.brottsofferjouren.se/om-oss/press/rapporter/ tillsammans med den här rapporten.

a) Rapport: Sveriges kommuners bidrag till lokala brottsofferjourer 2018 (pdf)

b) Tabeller: KommunbidragsU tabeller 2018 (Excel)

c) Diagram och kartor: Kommunbidrag till lokala brottsofferjourer inom Brottsofferjouren Sverige (pdf)

Om Brottsofferjouren

Inom Brottsofferjouren Sverige, en förbundsorganisation för lokala brottsofferjourer, finns idag 73 brottsofferjourer som fördelar sig över 100 lokalkontor över hela Sverige. Hos Brottsofferjouren kan alla som utsatts för brott få stöd, råd och information av en ideell stödperson. På tingsrätterna finns vittnesstöd som hjälper både målsägande och vittnen vid rättegången. Majoriteten av jourerna har anställd personal som samordnar verksamheten, de flesta på deltid.

Under 2018 genomförde de 73 aktiva brottsofferjourerna sammanlagt 86 556 kontakter och åtgärder för 29 493 ärenden inom ramen för den brottsofferstödjande verksamheten. Utöver det hade 38 491 målsägande, anhöriga och vittnen kontakt med någon av våra vittnesstöd i samband med rättegång.

De enskilda brottsofferjourerna får årligen ett bidrag om minst 40 000 kr från statliga Brottsofferfonden som administreras av Brottsoffermyndigheten. Brottsofferjourer som bedriver vittnesstöd vid landets domstolar kan också söka ett särskilt bidrag för denna del av verksamheten. En mindre del av jourerna uppbär ett regionalt bidrag och några driver tidsbegränsade projekt och har beviljats medel för det. I övrigt är alla brottsofferjourer beroende av det bidrag de får från sina respektive kommuner.

Enligt socialtjänstlagen kap 5 § 11 har kommunerna ansvar för att verka för att den som utsatts för brott och dennes närstående får stöd och hjälp. I lagen nämns särskilt kommunernas ansvar för stöd till våldsutsatta kvinnor och barn.

Kommunbidragsundersökningen 2018

Brottsofferjouren Sverige arbetar med brottsofferfrågor på nationell nivå. Kommunbidragsundersökningen genomförs i syfte att kartlägga kommunernas ekonomiska bidrag till Sveriges brottsofferjourer.

När verksamhetsåret 2018 var över deltog samtliga 73 jourer registrerade som medlemsföreningar i Brottsofferjouren Sverige i en online-enkät med frågor kring bidrag från och avtal med kommunerna.

Jourerna har för varje kommun i sitt område uppgivit:

- vilket bidrag kommunen beviljat för verksamhetsåret 2018
- om kommunen förser brottsofferjouren med lokal, betald tjänst eller står får andra kostnader istället för eller utöver bidraget
- om bidrag inte betalats ut, en redogörelse för varför
- när under året bidraget utbetalats
- vilken kommunal nämnd eller instans man ansökt till
- om det finns formaliserade avtal om samverkan mellan brottsofferjour och kommun och hur de i så fall ser ut

Brottsofferjouren Sverige har sammanställt det inkomna materialet och kompletterat med uppgifter ur SCBs och Brås officiella statistik för invånarantal och anmälda brott.

Jourer och kommuner

Brottsofferjouren finns i 277-279 av 290 kommuner.¹ Varje brottsofferjour har hand om ett specifikt geografiskt område. Det vanligaste är att en jour täcker en, två eller tre kommuner. Stockholms stad ger bidrag till de tre brottsofferjourer som verkar i olika stadsdelar inom Stockholms kommun.²

De 24 brottsofferjourer som täcker fem eller fler kommuner har en särskilt tung administrativ börda eftersom de ofta måste göra en separat bidragsansökan till varje kommun. Det tar mycket tid från stödarbetet att årligen sända in ansökningshandlingar med bilagor till flera olika kommuner. Både kommunens och jourens arbete underlättas väsentligen där man kunnat teckna ett samverkansavtal eller IOP där bidragsnivåerna fastställs för en period av flera år.

Att jämföra bidrag

Kommunernas och brottsofferjourernas storlek och förutsättningar skiljer sig så mycket åt att det inte är meningsfullt att enbart göra en jämförelse av bidragen i absoluta tal och jämföra hur stor summa varje kommun bidragit med.

¹ 11 kommuner saknar samarbete med Brottsofferjouren för den brottsofferstödande delen av verksamheten: Pajala, Övertorneå, Överkalix, Kalix, Haparanda, Gällivare, Jokkmokk, Kiruna, Öckerö och Burlöv. Även Malmö kommun saknar brottsofferjour, men bedriver egen brottsofferstödande verksamhet. I Timrå och Nykvarn har jouren i respektive område gjort försök att ansöka om bidrag, varför de räknas under dessa jourer som kommuner där ansökan gjorts. Men man kan också betrakta kommunerna som utanför Brottsofferjouren eftersom de valt att inte samverka.

² I Stockholms kommun verkar jourerna Södra Stockholm (Hägersten-Liljeholmen, Älvsjö, Skärholmen, Enskede-Årsta-Vantör, Farsta, Skarpnäck), Stockholm-Gotland (Innerstadens stadsdelar) och Västerort (Hässelby-Vällingby, Bromma, Rinkeby-Kista, Spånga-Tensta). Stockholm-Gotland och Västerort har fler kommuner än bara sin del av Stockholms kommun i sitt område.

För att jämföra brottsofferjourerna och kommunerna sinsemellan utgår vi från **invånarantalet**, det vill säga vi räknar ut hur mycket varje kommun bidrar med per invånare i den kommunen. Invånarantalet i varje kommun sammanställs av Statistiska Centralbyrån (SCB) och är angivet i de tabeller som publiceras som bilaga till den här undersökningen.³

När man bedömer bidragets omfattning kan man också behöva ta hänsyn till mängden brott som begås i kommunen. Brottsofferjourer i områden med hög brottslighet kanske egentligen behöver större resurser till sitt förfogande än vad de skulle få utifrån invånarantalet. Det är troligt att kommuner med hög brottslighet har fler brottsutsatta och fler fall av grov brottslighet som kräver mer omfattande stödinsatser.

Begreppet brottslighet är ett komplext begrepp, svårt att definiera och mäta. Det mått vi har till vårt förfogande är antal **anmälda brott per kommun**, statistik som tillhandahålls årligen av Brottsförebyggande Rådet (Brå). Varje anmält brott är inte lika med ett brottsoffer. En person kan utsättas för flera brott som anmäls vid samma tillfälle. Flera personer kan vara med om ett och samma brott, till exempel en familj som drabbas av inbrott. Men eftersom Brå inte publicerar statistik över hur många som utsätts för varje brott är den enda siffra vi har tillgänglig den om hur många brott som anmälts.

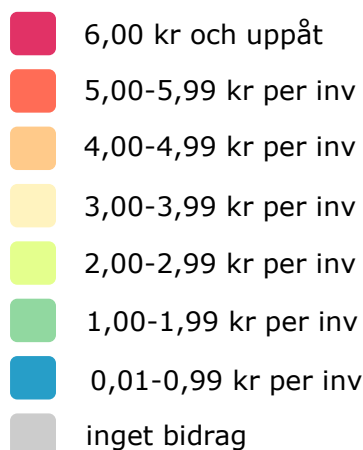
Ungefär 82 procent av den totala mängden anmälda brott varje år är **brott där det kan finnas enskilda personer som brottsoffer**.⁴ Det är den gruppen anmälda brott som redovisas i tabellerna tillsammans med invånarantalet.

Kommunernas bidrag

Sveriges 290 kommuner bidrar i genomsnitt med **2,48 kr per invånare** till de lokala brottsofferjourerna. Med justering för de 11 kommuner där det inte finns någon lokal jour (se not 1 ovan) som kan uppbära bidrag blir snittet istället **2,60 kr per invånare**.

³ Se bilagor i tabellformat: "KommunbidragsU, tabeller 2018" i anslutning till den här rapporten online.

⁴ En del brott drabbar ingen enskild person. Enkla exempel är skattefusk, bidragsfusk, olovlig körning osv. Detta är brott mot ordningsförfordningar eller regelverk där samhället i stort är. Under varje rubrik i **brottsbalken** finns emellertid brott där enskilda kan drabbas. Därför är samtliga brott under brottsbalken med i vår uträkning. Av de specialrättsliga författningarna är endast **Lagen om kontaktförbud** medräknad, detta eftersom överträdelse av förbudet tydligt riktar sig mot och drabbar en enskild person.

Det genomsnittliga bidraget för de kommuner (236 st) som givit bidrag är **2,82 kr per invånare**.

Högst bidrag per invånare ger Tomelilla (16,25 kr), Skurup (13,94 kr) och Sjöbo (11,43 kr) i Skåne län ⁵, Luleå (12,68 kr)⁶, Kristinehamn (12,59 kr), Helsingborg (10,22 kr) och Storfors (10,19 kr).

Västerås, Ystad, Grums, Hammarö, ger samtliga ett bidrag som överstiger 6 kr per invånare och år. Torsby, Säffle, Hällefors, Ljusnarsberg, Karlstad och Lindesbergs kommuner hamnar strax under 6 kr per invånare.

Kartan här intill visar Sveriges kommuners bidrag till Brottsofferjouren 2018, uttryckt i **kronor per invånare**. Kartan visar inte eventuella andra förmåner i form av betald tjänst, lokal eller övrigt som vissa kommuner bidrar med till sina brottsofferjourer.

Detaljerad information kring samtliga kommuners bidrag till de lokala brottsofferjourerna uttryckt i kronor och kronor per invånare samt jämförelser med förra undersökningen (hösten 2015) finns i Excel-tabeller i anslutning till den här rapporten online.

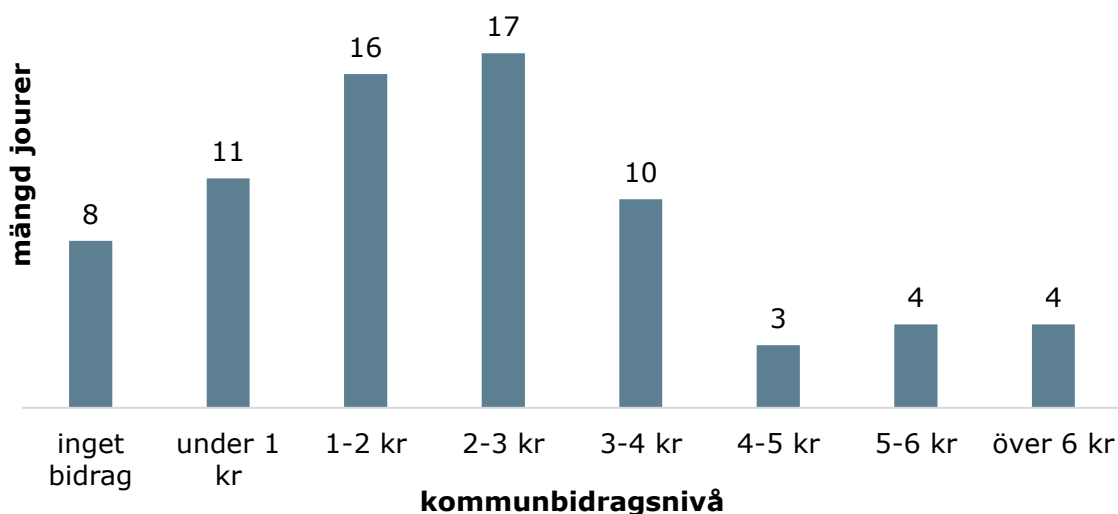
⁵ Bidragets storlek påverkas av att jouren Freezonen är en kombinerad kvinnojour och brottsofferjour.

⁶ Utöver bidraget får Luleåjouren lokalhyran betald genom att kommunen hyr lokalen av fastighetsbolaget.

Jourernas sammanlagda bidrag

En sammanfattning av de 73 brottsofferjourernas sammanlagda bidrag från kommunerna i deras respektive område visas i diagrammet nedan. 4 brottsofferjourer når över ett bidrag på 6 kr per invånare i deras sammanlagda område. Av 8 jourer som inte hade något kommunbidrag under 2018 har 6 heller inte ansökt om bidrag hos någon av sina kommuner. En jour har ansökt men inte fått svar från kommunen och en jour startade verksamheten under 2018 och tog endast inledande kontakter med sina kommuner under året.

Översikt: bidrag i kronor per invånare till lokala jourer inom Brottsofferjouren Sverige 2018

11 brottsofferjourer har utöver eller istället för bidrag från en av sina kommuner tillgång till en gratis eller av kommunen subventionerad lokal. En jour får telefonkostnaderna betalda av kommunen.

50 brottsofferjourer har idag i någon utsträckning anställd personal eller tillgång till personal från en närliggande jour. Det handlar om sammanlagt omkring 56 heltidstjänster fördelade på 79 individer. Ingen kommun finansierar längre en tjänst istället för kommunbidrag, men en låter medlemmar i de lokala brottsofferjouren som är anställda inom kommunen utföra jourens ärenden på betald arbetstid.

Inga bidrag

54 kommuner har inte givit något bidrag till lokala jourer inom Brottsofferjouren för verksamhetsåret 2018.

I 22 av landets kommuner har ansökan om bidrag lämnats men jouren har fått avslag av kommunen, eller inte fått något svar på ansökan. I

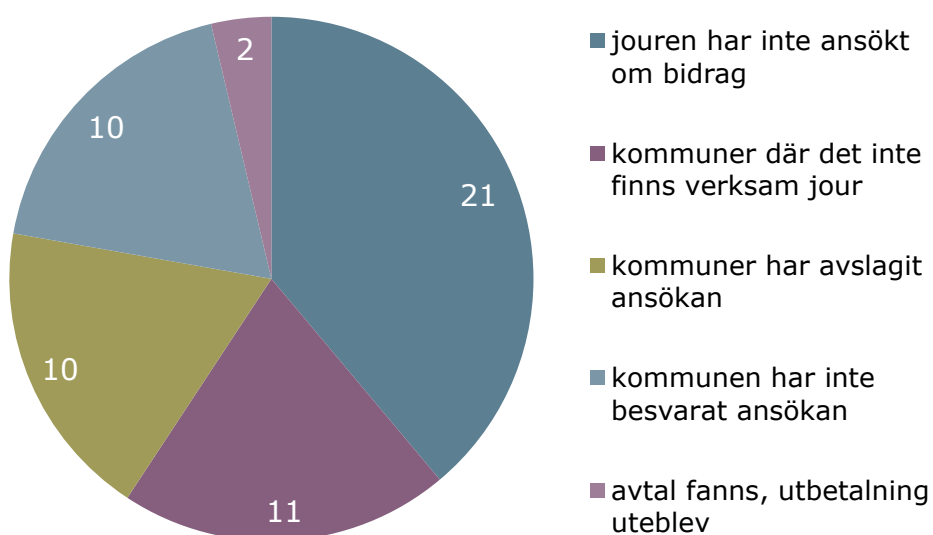
två av fallen fanns ett befintligt avtal med kommunen, men någon utbetalning anlände aldrig under 2018.

Ett annat skäl till att en kommun inte lämnat bidrag är att den lokala brottsofferjouren inte gjort någon ansökan om kommunbidrag. Det gäller i 21 av landets kommuner.

Några brottsofferjourer i gruppen som inte ansökt uppger att de planerar samgående med andra jourer och därför tänker söka bidrag gemensamt från alla kommuner när den nya jouren bildats, några upplever att de inte behöver kommunbidrag eftersom det generella bidraget från Brottsofferfonden eller andra bidrag är tillräckligt för att klara jourens verksamhet. Det handlar ofta om ideellt verksamma brottsofferjourer i glesbygd som inte har så stora omkostnader och där ärendeflödet är lägre. I ett fall handlar det om att en jour startade sin verksamhet under 2018 och endast tog inledande kontakt med kommunerna under det första året.

I 11 av landets kommuner finns inte någon verksam brottsofferjour, därför hamnar också de i den här gruppen.

Fördelning av kommuner som inte givit bidrag till lokal jour inom Brottsofferjouren Sverige

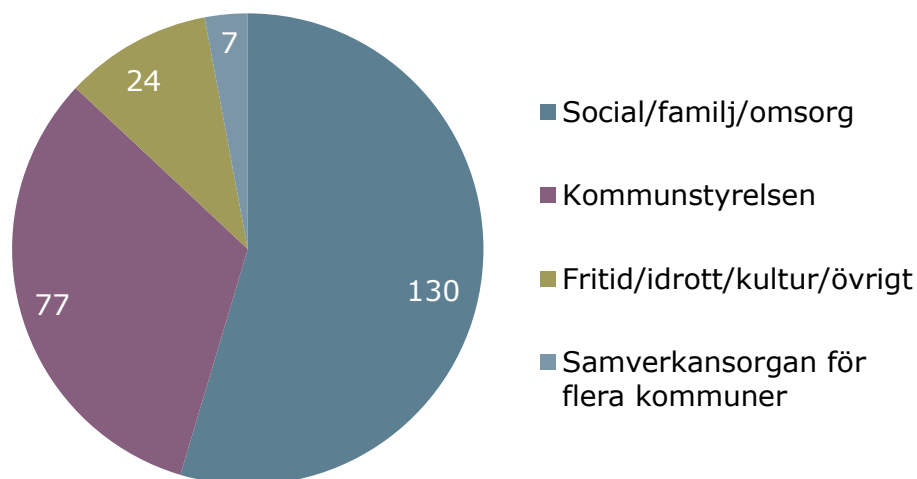
Ansökan hos kommunen

En annan fråga som ställs i undersökningen är till vilken kommunal instans jouten lämnat sin ansökan. Det finns inget enhetligt system för hur kommunerna namnger sina nämnder, så i denna sammanställning har vi samlat nämnderna i grupper av samma typ.

Eftersom Socialtjänstlagen ger varje kommun ansvar för att ge stöd till brottsoffer och deras anhöriga faller det sig naturligt att Brottsofferjourens verksamhet faller inom respektive **socialnämnds** ansvarsområde. I 130 av landets kommuner sker ansökan också till nämnder av den typen, genomsnittligt bidrag beviljat via socialnämnder är **2,66 kr** per invånare.

Ett alternativ är att den lokala brottsofferjouren har möjlighet att ansöka direkt till eller förhandla direkt med **kommunstyrelsen**, som ju ytterst ansvarar för omsorgen om invånarna i kommunen och har god överblick över skilda budgetområden. Kommunstyrelsen i 77 kommuner hanterar den lokala joutens bidrags- och avtalsfrågor. Genomsnittligt bidrag beviljat via beslut i kommunstyrelser är **3,75 kr** per invånare.

Vilken kommunal instans/nämnd hanterar Brottsofferjourens ansökan och avtal?

I 24 kommuner hamnar den lokala brottsofferjourens ansökan om verksamhetsbidrag hos fritidsnämnden, kulturnämnden eller liknande, i konkurrens med föreningar och klubbar av de mest skilda slag. Eftersom Brottsofferjourens verksamhet och syfte inte är jämförbara med dessa är det av stor vikt att bedömningarna om bidrag i framtiden flyttas över till en lämpligare instans. Kommuner där ansökningar går via kultur/fritidsnämnderna ger också lägre

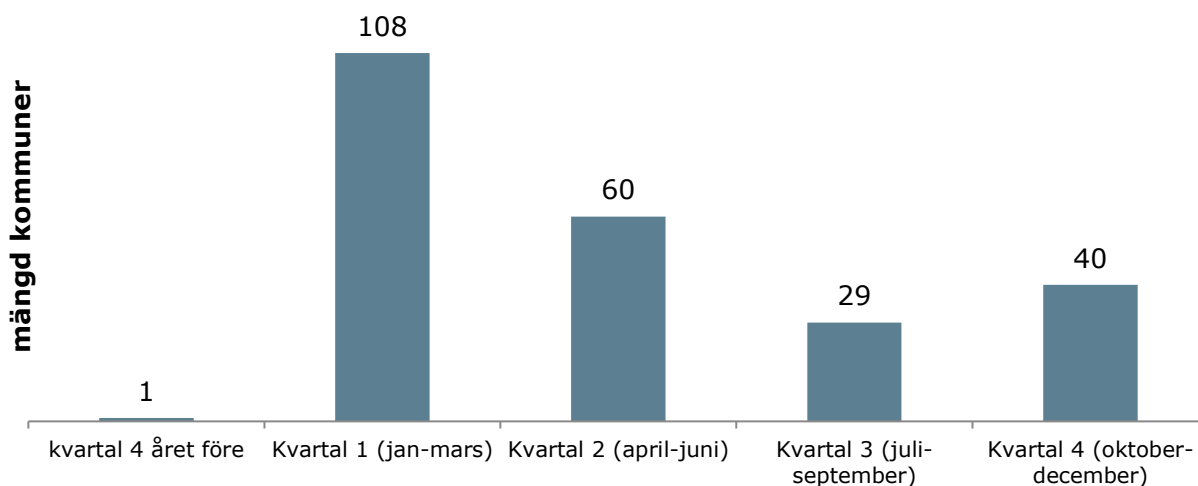
genomsnittligt bidrag till jourerna än rikssnittet: **1,59 kr per invånare**.

Samverkansorgan för flera kommuner innebär att brottsofferjouren ansöker till ett länsövergripande samverkansorgan där flera kommuner ingår.

Utbetalningen av bidraget

Jourerna har inom ramen för undersökningen uppgivit under vilket kvartal utbetalningen av bidraget gjorts, eller om det gjorts delbetalningar, när den första utbetalningen gjorts. Kommunernas förhållningssätt skiljer sig kraftig åt – i 69 av de 238 kommuner som betalt ut bidrag får jouren inte tillgång till medlen förrän efter halvårsskiftet.

Första utbetalningen för verksamhetsåret 2018

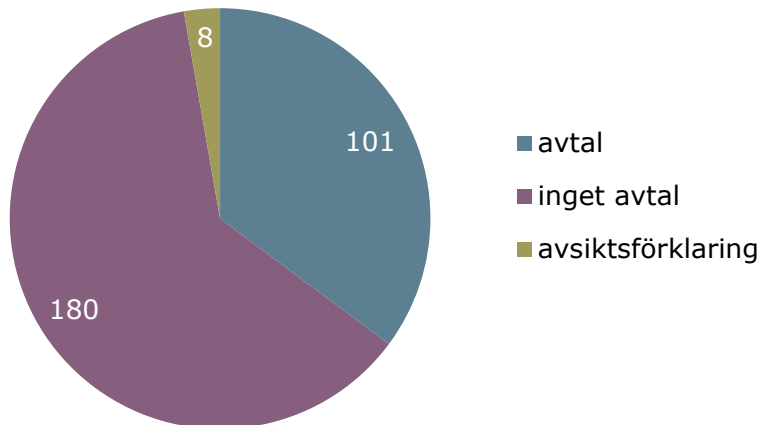

Samverkansavtal och IOP

Kommunbidragsundersökningen kartlägger också förekomsten av samverkansavtal eller IOP mellan kommun och lokal brottsofferjour. IOP (Idéburet Offentligt Partnerskap) är en utvecklad form av samverkansavtal mellan civilsamhället och kommuner eller landsting.

Brottsofferjourerna uppger att man har samverkansavtal i någon form med 102 av landets kommuner, vilket är nästan en fördubbling i jämförelse med 2015, då 53 kommuner hade formella eller informella avtal med en lokal brottsofferjour. Utöver det är det 8 kommuner som gjort avsiktsförklaringar eller fattat principbeslut i fullmäktige om utbetalning av bidrag till jouren.

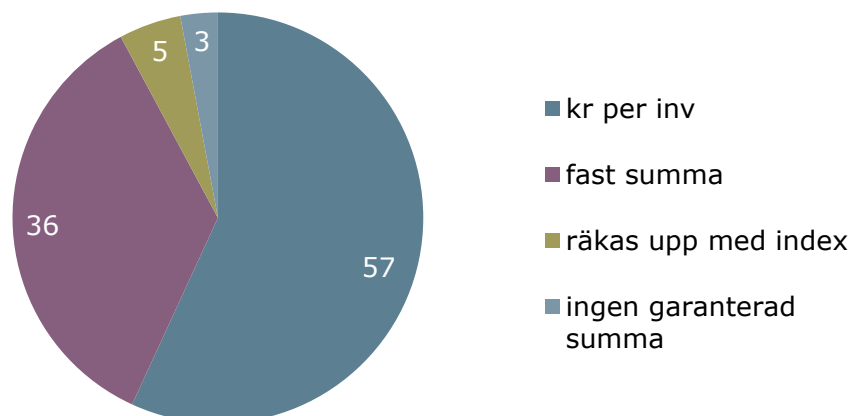
Samverkansavtal med kommunerna 2018

2015 var endast tre av avtalen IOP - tre år senare är det 39 kommuner som ingått IOP med sina lokala jourer. 62 har andra former av samverkansavtal.

I avtalen anges vilken bidragsnivå som ska gälla. Det finns tre huvudsakliga sätt att formulera bidragsnivå i samverkansavtalen: att man anger en fast summa i kronor, att angiven summa ska räknas upp med index eller, det vanligaste, att det formuleras som ett bidrag i kronor per invånare som förändras med invånarantalet.

Hur är bidragsnivån uttryckt i samverkansavtalen?

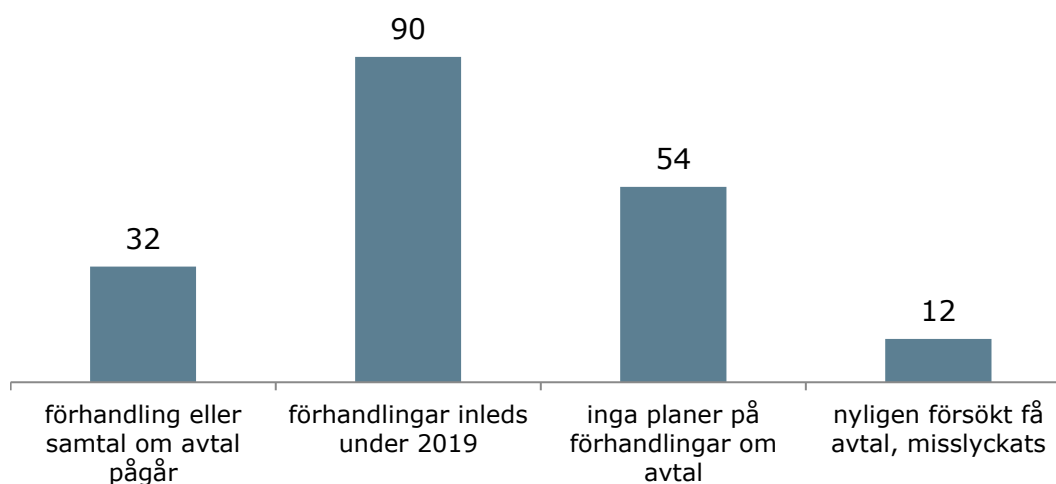
Samverkansavtalen har olika löptid och olika föreskrifter om vad som sker när avtalets löptid går ut – antingen förlängs avtalet automatiskt om ingen påkallar omförhandling eller säger upp avtalet, eller så löper avtalet ut och nytt avtal måste förhandlas och tecknas.

Löptid	Avtalet förlängs automatiskt om ingen påkallar omförhandling eller formellt säger upp avtalet	Avtalet löper ut och nytt avtal måste förhandlas och tecknas
1 år	6	10
2 år		2
3 år	26	15
4 år		1
tills vidare	41	
SUMMA	73	28

Den typen av avtal som skapar bäst förutsättningar för både jour och kommun är fleråriga avtal som automatiskt förlängs om ingen påkallar omförhandling eller formellt säger upp avtalet. Då minskar man mängden administration för båda parter och skapar förutsättningar för långsiktig planering av verksamheten. Ett avtal som automatiskt förlängs eliminerar också risken att verksamheten plötsligt står utan avtal och bidrag om löptiden överskrids och ingen av parterna vidtagit åtgärder för att omförhandla avtal ännu.

För de kommuner där avtal saknas ställdes frågan om vad juren har för avsikter under kommande år gällande kontakt med kommunen om att teckna samverkansavtal eller IOP.

För kommuner där avtal saknas: journens avsikter kommande år

Vi kan se att förhandlingar eller samtal pågår eller ska påbörjas under det här året för jurer verksamma i över 120 kommuner. Det pågår alltså ett intensivt arbete i brottsofferjournerna ute i landet i den här frågan.

De kommuner som har IOP med sina brottsofferjourer ger i genomsnitt högre bidrag till verksamheten, **4,02 kr** per invånare. Kommuner med samverkansavtal ger också ett högre bidrag än genomsnittet, **3.28 kr** per invånare. Kommuner utan samverkansavtal med Brottsofferjouren som ger bidrag ger som jämförelse **2,22 kr** per invånare i snitt.

Utöver det principiella värdet av ett avtal där vikten av brottsofferstödande verksamhet betonas och där man tydliggör ansvarsfördelningen mellan kommun och brottsofferjour och säkrar kontinuiteten för verksamheten sparar det också tid och arbete för båda parter att inte årligen behöva lämna in respektive ta ställning till nya ansökningar om bidrag.

.....

Uppgifter för varje enskild kommun och brottsofferjour finns att ta del av i tabeller, diagram och kartor sorterade länsvis på www.brottsofferjouren.se/om-oss/press/rapporter/